

VÆNGERNE

Grundejerforening i 25 år

20.09.1973 – 20.09.1998

af Harald Kvist





VÆNGERNE

Grundejerforening i 25 år

af Harald Kvist

Grundejerforeningen Vængerne i Tranbjerg bliver 20. september 1998 femogtyve år. Det er altså allerede mere end et kvart århundrede siden en række beboere i Skovgårdsvænget og Jegstrupvænget satte sig sammen for at forberede dannelsen af den grundejerforening, vi kender i dag.

Set i et historisk perspektiv er 25 år selvfølgelig ikke nogen lang periode. Men for en grundejerforening som Vængerne dog så lang, at der vil være indhøstet en grundlæggende viden og erfaring i at fungere som grundejerforening.

Børnesygdommene er overståede. Samtidig er de 25 år så tilpas ung en alder, at dynamikken endnu er i behold. Evnen og viljen til at følge med tiden og til at gå forrest i udviklingen er til stede. Og ambitionsniveauet fejler ikke noget. De lokale initiativer, som Grundejerforeningen Vængerne gennem årene har stået i spidsen for, er utallige. Lad os i anledning af jubilæet benytte lejligheden til at genopfriske en del af den lokalhistorie, som Grundejerforeningen Vængerne og dens medlemmer har været en del af. For helhedens skyld går vi først nogle år endnu længere tilbage i tiden.

NOGLE HUSE OMKRING HOVEDGADEN

Før Odderbanen blev anlagt i 1884 bestod Tranbjerg kun af kirken og skolen samt nogle landbrugsejendomme spredt rundt omkring i små samfund.

Efter at banen var bygget, var Tranbjerg vokset til nogle få huse omkring Hovedgaden ved Odderbanens station, kroen, samt de spredte småbebyggelser med landbrugsejendomme. I mange år bestod byen af få hundrede beboere. Men i midten af 1960-erne tog udflytningen fra storbyen Århus fart. De første villavænger i Tranbjerg blev anlagt i det, der dengang kom til at hedde Havebyen. Det var Skolevænget og Kærvænget, Damvænget og Parkvænget. Så kom Kirkevænget til, og endnu senere kom Nørrevænget, Bøgevænget, Ege-
vænget og Morelvænget.

MODERNE BYGGERI

Den jord Jegstrupvænget og Skovgårdsvænget blev bygget på var landbrugsjord helt frem til begyndelsen af 1970-erne. Jorden har hørt til nogle af de gårde, der lå spredt udenom selve Tranbjerg. Allerede da Kirkevænget var under udbygning deltog et fremsynet odenseansk byggefirma i arbejdet. Bygmestrene Jens P. Koch & Co. A/S havde i flere år været et velkendt firma overalt på Fyn. Firmaet havde gjort det til sit speciale at systematisere blandt andet rækkehusbyggeri og anden form for husbyggeri sådan, at det blev muligt for almindelige mennesker med almindelige indkomster at blive ejere af kvalitetshuse på lempelige vilkår. Og som nævnt arbejdede Jens P. Koch & Co. A/S først flere andre steder i Tranbjerg. Firmaet blev startet så tidligt som i 1947

af en ung ingeniør ved stadsingeniørens kontor i Odense kommune. Jens P. Koch kunne se, at der var et stort behov for boliger i årene lige efter krigen. Og Kochs idegrundlag var dels, at det måtte være bedre for mennesker og deres økonomi at eje deres bolig frem for at leje den, og dels, at han mente sig i stand til at bygge ejerboliger på vilkår, der kunne konkurrere med udlejningsbyggeri. Året efter firmaets start kom endnu en ung ingeniør, P. Grønborg Christensen, til firmaet som direktør, og der udvikledes sig et arbejdsfællesskab mellem de to, der skulle komme til at være omtrent til firmaet lukkede. Det blev til i alt cirka 12.000 huse, begyndende med nogle få i Odense. Så tog firmaet for alvor fat i Odense, derefter Nyborg og siden Fredericia. Så kom turen til Århusområdet, hvor firmaet byggede flere forskellige steder og over flere omgange. Sidenhen byggede man også i Ålborg og i Hjørring. Man forsøgte også lidt på Sjælland med nogle ganske få huse i Køge og i Virum, men man lukkede hurtigt ned igen da det viste sig, at man ikke kunne regne med samme håndværksmæssige kvalitet i udførelsen af arbejdet som de andre steder. Kvaliteten skulle nemlig være høj. Ikke noget med flade tage, ikke noget med rør, der var umulige at komme til og ikke betonhuse. Mursten skulle være det gennemgående materiale. Selv om der var tale om moderne byggeri og rationelle arbejdsprocesser, så var der ikke plads til avancerede ideer og nemme løsninger. Omkring 600 ansatte var der i byggefirmaet, da der var mest at se til. Folk kunne lide husene og den måde finansieringen var lagt til rette på. Bygmesteren havde selv udtænkt ideen med de såkaldte måneds pantebrev med faste indbetalinger hver måned. I andre dele af byggebranchen så man med undren på denne model, men ejere af Koch-husene var glade for den. Det samme var bygge-

firmaet. Og her i 1998 ser man jo nutidens kreditforeninger tage ideen op. Så også på det punkt var det odenseanske byggefirma altså fremsynet.

Til en begyndelse lød der mange kritiske røster fra mennesker i andre dele af Tranbjerg. Nogle mente, at de folk, der kunne finde på at etablere sig i et såkaldt Koch-hus ville være med til at trække niveauet i byen ned, hvordan det så skulle forstås.

Firmaet Jens P. Koch & Co. A/S havde en temmelig stor og velfungerende afdeling i Tranbjerg. Et kontorhus i Kirkevænget udgjorde det lokale hovedsæde, blandt andet bemanded med en stab af dygtige teknikere og håndværkere. Leder af afdelingen var Poul Rasmussen. Men det var i særlig grad firmaets to sælgere, salgschef Erik Bergholdt og salgskonsulent Knud Daugaard Nielsen, alle førstegangskøbere af husene i Jegstrupvænget og Skovgårdsvænget kom til at stifte bekendtskab med. 533 ejendomme, helt nøjagtigt, blev det til i de to vænger, der tilsammen udgør Grundejerforeningen Vængerne.



Erik Bergholdt



Knud Daugaard

Folk, som en gang havde erhvervet et Koch hus, blev som regel glade for at bo i området. Mange af beboerne købte hus mere end en gang hos Jens P. Koch & Co. A/S, simpelthen fordi firmaet havde nogle ordninger, hvorigennem man forholdsvis let kunne bytte sit mindre rækkehus ud med et større rækkehus

eller en fritliggende bolig. På den måde kom flere af kunderne igen til de to sælgere. Begge udnyttede da også senere den opståede goodwill til at drive egne ejendomshandlere i lokalområdet. Først sprang Knud Daugaard Nielsen ud som selvstændig i en årrække, og senere, da byggefirmaet Jens P. Koch & Co. A/S omkring 1982 måtte lukke, etablerede også Erik Bergholdt sig som selvstændig ejendomshandler over en årrække.

Firmaet Jens P. Koch & Co. A/S satte sig godt og grundigt på Tranbjergområdet. I begyndelsen af halvfjerdserne var firmaet så dominerende i bybilledet, at Tranbjerg rundt omkring i midtjylland blev kaldt Koch-byen, og hvis man fortalte andre mennesker, at man boede i Tranbjerg, var det underforstået, at det naturligvis var i et Kochhus. Jens P. Koch & Co. A/S måtte lukke i 1982. Dermed gik udviklingen i Tranbjerg ikke i stå. Tværtimod tæller Tranbjerg her ved Grundejerforeningen Vængernes jubilæum op imod 9000 indbyggere. Der er her omkring tidspunktet for Grundejerforeningen Vængernes jubilæum en meget hensigtsmæssig fordeling af forskellige bopuligheder i byen. Såvel almenbygget boligbyggeri som andelsboliger og ejerboliger.

Jens P. Koch & Co. A/S praktiserede en service og en hjælpsomhed overfor firmaets kunder, som ikke var normal for typehusfirmaer, hverken dengang eller nu. På det håndværksmæssige område gik firmaets medarbejdere meget langt i bestræbelserne på at udbedre fejl og mangler og hjælpe folk til rette. Men også regnskabsmæssigt kunne beboerne hente hjælp. Man må huske på, at mange købere var førstegangs husejere, der stod fremmede overfor de skattemæssige konsekvenser af selv at eje sin bolig. I den slags situationer var firmaets regnskabsfolk altid til tjeneste med råd og vejledning over telefonen.

Også da det var kommet byggefirmaet for øre, at der var gang i planerne om at etablere en grundejerforening, tilbød man sin assistance. Initiativtagerne modtog et venligt brev fra firmaet om, at man var villig til at stille sin viden med hensyn til dannelse af grundejerforeninger til rådighed for beboerne.

ARBEJDSGRUPPE I BEGYNDELSEN

Om byggefirmaets tilbud kom til at danne grundlag for den senere grundejerforening vides ikke. Men i hvert fald blev firmaets deklaration for matriklerne tinglyst med den betingelse, at alle ejere af ejendommene havde pligt til at være med i grundejerforeningen for området og dermed også havde pligt til at betale de bidrag og kontingenter, som foreningen fastsatte til bestridelse af de opgaver, der måtte påhvile grundejerforeningen.

Det var så vidt vides første gang, der i Tranbjerg blev indføjet bestemmelse om pligtigt medlemskab af en grundejerforening. En praksis, der i dag forekommer selvfølgelig, men som ikke gælder for ældre parcelhuskvarterer, hverken i byen Tranbjerg eller i Århus kommune som sådan. Denne forskel i betingelserne for at bo har gennem årene givet anledning til mange diskussioner om grundejere imellem og grundejere og kommune imellem.

En gruppe beboere i Jegstrupvænget og Skovgårdsvænget fandt allerede i foråret 1973 sammen i en slags arbejdsgruppe, der skulle forberede dannelsen af en grundejerforening, og i juni lavede man en foreløbig bestyrelse bestående af Jørgen Ribelund, Peter Engedal, Erik Nielsen, Aage Hee, Frede Iversen, Per Nielsen og Gerda Rasmussen, alle fra Jegstrupvænget samt Lars Serena fra Skovgårdsvænget til at stå for arbejdet. Gruppen betragtede sig selv mere som en arbejdsgruppe end en bestyrelse. Ingeniør Erik Nielsen fra arbejdsgruppen blev valgt som formand.

Fra begyndelsen stod det klart, at arbejdsgruppens opgave var at varetage grundejernes interesser i bred forstand og herunder også at sikre et ordentligt miljø i grundejerforeningens område. Der blev sendt et brev ud til samtlige grundejere om, at arbejdsgruppen var interesseret i at høre fra alle, som havde gode ideer om, hvordan den kommende grundejerforenings arbejde kunne struktureres mest hensigtsmæssigt.

Der kom da også ideer. En af dem afspejler, at mange af grundejerne var husejere for første gang. Forslaget gik ud på, at et af de kommende bestyrelsesmedlemmer skulle til uddannelse i byggefirmaet Jens P. Koch & Co. A/S, så den pågældende kunne undervise videre ud i beboerkredsen i forståelsen af ejendomsdokumenter, skemaer terminsopgørelser og så videre.

FORENINGEN STIFTES

96 grundejere mødte frem til den første generalforsamling i den egentlige grundejerforening torsdag 20. september 1973. Mødet blev holdt i byens eneste mødelokale dengang, nemlig på Tranbjerg Kro hos Mary og Jens Skriver. At holde et foreningsmøde i de gamle og slidte krolokaler var ofte en blandet oplevelse, udstyret som lokalerne var til en blanding af tyrolerbal, danseskole og krostue. Men der herskede altid en hjertelig stemning i de gamle rum. Det gjorde der også denne aften, hvor postkontrollør V.T.G. Jensen blev valgt til at styre generalforsamlingen, og hvor et af forslagene var, at alle beboere i området skulle være du's.

Formanden for den midlertidige arbejdsgruppe, Erik Nielsen, forelagde et idegrundlag om, at hver af de kommende bestyrelsesmedlemmer skulle tildeles et ansvarsområde, som han eller hun skulle klare, dog med mulighed for at danne arbejdsgrupper indenfor områderne. På den måde håbede arbejdsgruppen at få så mange beboere som

muligt med i foreningsarbejdet. Det kom der en livlig debat ud af, ført an af grundejerne Per B. Kjær, Ove Henriksen, Bjarne Brogaard, John Knudsen, Poul Fisker, Poul Schmidt, Karl Johan Meyer, Poul Buur, A. Hassing, Svend Alminde, H.B. Jensen og P. Olesen.

Muligheden for at danne arbejdsgrupper står stadig åben i foreningen og har, som vi senere skal komme ind på, for eksempel været brugt, da nogle mennesker arbejdede for at etablere et beboerhus i området.

Valgt til den nye bestyrelse blev Erik Nielsen, Niels H. D. Andersen, Per O. Nielsen, Peter Engedal, Frede Iversen, Jørgen Ribelund og Lars Serena.

Senere på aftenen kom man til pengesagerne, og et medlemskontingent på 200 kroner om året blev vedtaget.

Under punktet "Eventuelt", hvor alt kan debatteres men intet vedtages, udspandt sig en livlig snak om de såre almindelige emner i enhver grundejerforening: Tilskud fra byggefirmaet, de løse hunde og deres efterladenskaber, parkeringspladser og de mange lastbiler i området. Således var grundejerforeningen kommet godt i gang og den officielle generalforsamlingsdagsorden udtømt, før arkitekt Helmer Jacobsen fra Stadsarkitektens Kontor i Århus Kommune kunne slutte med et lysbilledforedrag om kommunens fremtidsplaner for Tranbjergområdet.

Bestyrelsen kom til at arbejde efter forslaget om ansvarsområder til hver enkelt. Således blev det formand Erik Nielsens opgave at varetage foreningens interesser udadtil og at koordinere de forskellige ansvarsområders arbejde. En af Erik Nielsens mærkesager var, at beboerne skulle komme hinanden ved, så man på den måde kunne være til hjælp for hinanden. Derfor var der god mening i at begynde grundejerforeningens tilværelse med en stiftelsesfest.

Festen blev holdt på Tranbjerg Kro 9. november 1973. Til det sidste var besty-

relsesmedlemmerne spændte på, hvordan initiativet ville blive modtaget. Og det så ærligt talt sort ud. Der kom så godt som ingen tilmeldinger. Bestyrelsen måtte bide i det sure æble og gå ud for at stemme dørklokker. Det hjalp. 140 beboere sluttede op om et brag af en fest. Veltillavet smørrebrød, fire oplagte musikere, dans og konkurrencer samt bestyrelsesmedlem Jørgen Ribelund som veloplagt konferencier gjorde til sammen, at stiftelsesfesten blev en succes.

MEDLEMSBLAD

Lige fra begyndelsen har grundejerforeningen udgivet et medlemsblad med nyttige informationer til grundejerne og med plads til debat, læserbreve, lokale annoncer og så videre. Det første nummer blev sendt ud i oktober 1973. Det var en tynd lille sag på fire sider. Den ansvarshavende redaktør var, som der står i kolofonen: "Bestyrelsen i første omgang". Bladets førsteudgave havde ikke noget navn udover Medlemsblad for Grundejerforeningen for Jegstrup-vænget og Skovgårdsvænget 8310 Tranbjerg J, men der blev efterlyst forslag til et godt navn og udlovet et gavekort til en planteskole til det vindende forslag. Konkurrencen blev vundet af Poul Fisker, der foreslog navnet Vængerne. Det har bladet som bekendt heddet siden. Han måtte dog dele æren med Jens Leth, som havde indsendt et forslag til, hvordan bladets design skulle være. Der var fundet en redaktør til bladet, nemlig Lars Serena fra bestyrelsen. Han blev dog efter få udgivelser erstattet af Knud Dreier.

Bladet er siden udkommet regelmæssigt flere gange årligt. Der er blevet mere og mere at skrive om og omkring jubilæumsdagen er bladet en fyldig sag, ofte på cirka 20 sider. Størstedelen af udgivelserne har været under redaktion af bestyrelsesmedlem Knud Dreier, og sådan er det også her på jubilæumsda-

gen. I en periode fra 1990 var bladet tillige medlemsblad for grundejerne i samarbejdsforeningen Ejerlauget Jegstrup By.

Information, debat og kommunikation er uhyre vigtig i næsten enhver sammenhæng. Og for forholdet mellem grundejere og grundejerforening i så stort et område som Grundejerforeningen Vængerne dækker, er det af afgørende betydning at have et velfungerende blad, sådan som det heldigvis altid har været tilfældet i foreningen.

AFFALDSCONTAINERE

Bestyrelsen for grundejerforeningen blev allerede fra foreningens spæde start opfordret til at stable en ordning til bortskaffelse af affald på benene, og adskillige grundejere foreslog ligefrem anskaffelse af permanente containere. Det skulle sidenhen vise sig at blive et af bestyrelsens helt store problemer at administrere containerordningen. Lige så glade grundejerne i al almindelighed var for de opstillede containere, lige så kede af det var de nærmestboende, som mere eller mindre følte, at de boede ved en losseplads. Det viste sig nemlig vanskeligt at holde rent omkring containerne.

Efter lang tids tvist mellem grundejere og forening endte det med, at containerne blev afskaffet som fast inventar i sommeren 1976. At det imidlertid ikke var så nemt at undvære de faste containere i begyndelsen, viser det forhold, at der kom klager fra Højbjerg Andels Boligforenings afdeling i Tranbjergs midte. Man havde beviser for, at beboere fra Vængerne nu kørte deres affald ned i boligforeningens containere, og det mente man ikke var nogen god ide. Senere blev indført korte perioder med containere i området.

SANKT HANS BÅL

Fra foreningens start har der været holdt Skt. Hans fester med bål og taler,



Sommerens fester har næsten altid kunne trække mange mennesker til

siden 1983 i et fornemt nabosamarbejde med Ejerlauget Jegstrup By. Det begyndte i det trekantede areal mellem landevejen og Jegstrupvænget. Første gang var 23. juni 1974. På festpladsen kostede en øl 3 kroner, mens man for halvanden krone kunne vælge mellem en sodavand eller en pølse.

Der har været holdt mange bålter i årenes løb, blandet andet af sognepræst Marie Andreasson i 1979 og igen i 1995, sognepræst Kirsten Niekerk i 1982, tidligere folketingsmedlem Ebba Strange i 1996, rådmand Flemming Knudsen i 1997 og formand for Socialdemokratiet i Tranbjerg Harald Kvist i 1998.



Harald Kvist



Flemming Knudsen

Også mange kendte kunstnere har været involveret i Sankt Hans underholdningen. Det gælder navne som Richard Ragnvald, Keld og Hilda Heich, Bjørn & Okay, Tørfisk, Charlie Dee and the Twisters, Anne Grethe & Band, Savan-

nah Rose Band med Anni Filt, Thomas Kjellerup, På Slaget 12 og endelig - som nævnt andetsteds Lasse og Mathilde.



Flere kunstnere har besøgt grundejerforeningen mere end en gang. Blandt dem er Keld og Hilda Heich

VÆNGEFESTER

Gennem årene har der været holdt et utal af fester i grundejerforeningen. En af traditionerne har været Vængefesterne eller sommerfesterne, som første gang fandt sted over tre dage i slutningen af august 1974 i et telt i det grønne område. Unge mennesker blev opfor-

dret til selv at tage plader med til aften-diskoteket og næste dag var der lakrids-spisningskonkurrencer, sækkevæddeløb, fodbold og fiskedam for børnene og aftenbal for de voksne. Året



Lasse og Mathilde 1998

efter optrådte Djursland Spillemandene til sommerens vængefest. De havde en ung smuk sangerinde, Mathilde Bondo, med. Mathilde blev senere kendt som den ene halvdel af duoen Lasse og Mathilde. Det er et pudsigt tilfælde, at samme Mathilde igen stod på scenen her i grundejerforeningen for få måneder siden til Sankt Hans festen - denne gang sammen med Lasse Helner. Nogle år senere optrådte gruppen Bugtrøret til vængefesten. Gruppens navn havde sammenhæng med et rør som førte forurenset vand ud i Århusbugten. Det talte man en del om, dengang. Ofte har der været mange spændende begivenheder for såvel børn som voksne under festerne. Sækkevæddeløb, tovtrækning, spil og konkurrencer har været typiske aktiviteter for børnene, mens sang, musik og teater har været for det modne publikum. Således optrådte i 1978 Åbyhøj Amatørteater med stykket Moster Karen ordner alt, og Århus Folkedanserne gav en opvisning. Året efter var der fint besøg. Den tidligere verdensmester i cykelløb, Niels Fredborg overrakte præmierne til vinderne af børnenes cykelløb.



Foreningens fastelavnsfester har altid været populære. Her det Hanne Lang, der svinger køllen, mens Gunnar Kristensen følger slagets gang

I 1982 underholdt Kornmod Spillemandene og Pin Pon Dukketeatret. Udover disse fester har der også i så godt som alle årene været juletræsfester og fastelavnsfester for alle børnene.

KRITISKE BEBOERE

I grundejerforeningens første år agerede nogle få beboere konstant vagthunde overfor denne forenings bestyrelse samt overfor alle andre, der havde et ord at skulle have sagt i byen. En enkelt gik skarpt i rette med næsten alle. Han var vedholdende og argumenterede stædigt såvel skriftligt i form af skrivelser, klager og debatindlæg som mundtligt på generalforsamlinger og medlemsmøder i foreningen. Han var ikke ubegavet, så selv om hans stædighed og tydelige lyst til at røre rundt i alting, om ikke for andet så dog for diskussionens skyld, kunne fremkalde grå hår i hovederne på ethvert bestyrelsesmedlem, der ellers havde gjort sig umage med sit ansvarsområde, så var man hver gang

nødt til at tage debatten. Også fordi han formåede at få en lille skare af skarpe tilhængere med sig hver gang. Tonen blev næsten altid rå og var i hvert fald meget langt fra nutidens konsensusbestræbelser. Utallige timer gik i de år med at drøfte den pågældendes initiativer og ideer.

Han lagde ud med i Vængerne at offentliggøre en alenlang skrivelse til formanden for Tranbjerg Varmeværk, Erik Nielsen, der kort forinden var trådt fra i grundejerforeningen for at påtage sig hvervet i Varmeværket. Mere end to tætte sider med enkelt linieafstand fyldte dette gennemarbejdede forslag til en alternativ afvikling af varmekædens etableringsgæld i grundejerforeningens blad.

Senere bed han kassereren i haserne med et alternativt og meget udspekuleret forslag til regulering af kontingentrestancer. Containerne gik heller ikke ram forbi. Den pågældende beboer lavede en udregning der munde ud i en kæmpebesparelse, når hver grundejer i stedet fik fem papirsække årligt og containerne så blev afskaffet. På et tidspunkt blev beboeren medlem af bestyrelsen, men efter kort tid opstod en diskussion i bestyrelsen, hvor han kom i mindretal. Og i raseri herover viste han sig ikke mere. Den tilbageblevne del af bestyrelsen måtte udfolde store anstrengelser for at samle op på den pågældendes arbejde - eller mangel på samme - i bestyrelsen.

Et ægtepar gjorde det til et speciale i de samme år at klage over alting. Til foreningens bestyrelse. Til kommunen og til politiet. Det drejede sig om støj, om fester, om containere og om andre ting. Imidlertid bredte saglige tilstande sig lige så stille. Forårsgeneralforsamlingen i 1979 blev den fredeligste i foreningens historie indtil da, og i de seneste mange år har debatniveauet og problemerne i foreningen været som i alle andre for-

eninger og interessegrupperinger i det omgivende samfund.

SUPERMARKEDET

Allerede i 1976 stod det klart, at købmandsbranchens finansieringsselskab DSK agtede at bygge et såkaldt mini marked ved det, der dengang var bus-holdepladsen ved Orholt Alle. Beboerne i nærheden var ængstelige for, hvad det nu var for noget, og om det kunne forstyrre freden i området eller genere salgspriserne på husene. Bestyrelsen i grundejerforeningen tog nogle møder med DSK, som kunne fortælle, at det skulle være et 250 kvadratmeter stort marked, der dog senere skulle kunne udvides til det dobbelte. Men man lovede, at der kun ville blive satset på en lokal butik til servicering af beboerne i området.

Det blev købmand Erling Bilde og hustru, der kom til at drive supermarked fra lokalerne. Det forløb i det store og hele uden problemer. Dog var der fra begyndelsen mange, som følte sig generet af, at købmand Bilde solgte alkohol til beboere på Århus Amts Forsorgshjem Østervang i Tranbjerg, og at nogle af disse beboere tog ophold i og omkring købmandsbutikken, hvor de skræmte børn og unge. Der var forhandlinger mellem Erling Bilde, grundejerforeningen og forsorgshjemets ledelse om problemet, og efter nogen tid ebbede problemet næsten ud. Bilde Supermarkedet opnåede at få et fint forhold til den lokale kundekreds og til grundejerforeningen.

Erling Bilde drev som nævnt sin butik i en årrække, hvorefter han opgav. Købmanden havde støttet de lokale initiativer bravt, og han havde lagt lokaliteter til billetsalg og den slags. Så den dag ægteparret Bilde lukkede deres butik, stillede grundejerforeningen med en blomsterbuket som tak for deres indsats.

Sidenhen forsøgte DSK at genudleje lokalerne til butiksbrug. Det lykkedes kun for en kort bemærkning. I et par år stod lokalerne tomme og bygningen med omgivelser forfaldt. Det gav grundejerforeningen store problemer, fordi ejerne åbenbart var villige til at vente i evigheder på en ny lejer selv om der i deklarationen for området står, at arealet skal udlægges som grønt område og tilskødes grundejerforeningen, når der ikke længere er brug for det som butiksareal.

Bygningen var i årene efter supermar-



Det tidligere supermarked har efter lukningen sjældent været noget kønt syn i området

kedslukningen på tale, dels som beboerhus og dels som grundejerforenings-lokaler. Men blandt andet fordi lejen i 1987 var 134.000 kroner årligt, takkede foreningen nej. Senere blev et forslag om at indrette 16 ungdomsboliger i bygningen ikke fremmet, blandt andet fordi grundejerforeningen ikke ønskede det.

Der gik et par år med tomme lokaler og mistrøstige forhold omkring bygningen. Men i 1989 blev lokalerne lejet ud til hele to formål. Det ene var en butik med en blanding af mode-skindtøj og kunsthalleri, drevet af P. Rodholm Jensen. I den anden del drev firmaet H.P. Parts Center import og salg af motorcykelreserverdele samt beklædning til

motorcyklister. Det varede dog kun kort tid.

Nu er der frugt- og grøntsagslager på stedet.

DEN INTEGREREDE INSTITUTION

Mod årsskiftet 1978-1979 stod en ny aldersintegreret børneinstitution klar i grundejerforeningens område. Århus kommune købte et 4.500 kvadratmeter stort areal i grøningen af byggefirmaet Jens P. Koch & Co. A/S. Det kostede omkring 1,7 millioner kroner at opføre institutionen, der er en enetages bygning fra starten på 518 kvadratmeter og med 180 kvadratmeter kælder. Fra starten var der plads til 80 børn i alderen fra 0 til 14 år. Der har altid været et udmærket forhold mellem grundejerforening og institution. Fra tid til anden har institutionen haft besøg af unge hærværksmænd, og der har været diskussioner for år tilbage mellem foreningen og Århus kommune om vedligeholdelsen af området omkring daginstitutionen. Men fra 1984 har institutionen været medlem af Grundejerforeningen Vængerne som enhver anden i området.

KASSEREREN LØB MED KASSEN

Den eneste gang grundejerforeningen virkelig har været forsidestof i de lokale blade var dengang for mere end 20 år siden, da foreningens kasserer stak af til Mallorca med foreningens penge. Kassereren åbnede en restauration på den spanske ferieø for de tilsvindlede penge. Den samlede tabssum var temmelig stor, men på grund af, at der i forbindelse med sagen også var handlet proceduremæssigt forkert i et pengeinstitut, kom grundejerforeningen kun til at dække et tab på ganske få tusinde kroner.

Det var en lang og ulykkelig historie om et menneske, der ikke kendte forskel på dit og mit. Foreningens tab blev som nævnt ikke stort, og selv om den davæ-

rende bestyrelse lærte af det, er det alligevel den slags ting der sker en sjælden gang. I en forening, hvor indsatsen er frivillig, og hvor folk stiller op til valg og bliver valgt af en generalforsamling, vil der fra tid til anden komme mennesker ind, som viser sig ikke at kunne honorere de stillede krav. Man må sandede det gamle ord om, at tillid er godt, men kontrol er bedre.

KRISER I BESTYRELSEN

I så stor en grundejerforening som Vængerne, er det vel naturligt, at der opstod kriser i bestyrelsesarbejdet fra tid til anden, især i de første år. Nogle gange lod venlige grundejere sig vælge ind i bestyrelsen uden tanke for, at det faktisk ville kræve en arbejdsindsats at passe jobbet. Og nogle gange kom det bag på folk, at de kom til at fungere som en slags politibetjente i lokalområdet som modtagere og behandlere af alle typer klager og indsigelser, berettigede såvel som uberettigede. Derfor skete det engang imellem, at enkelte bestyrelsesmedlemmer med meget kort - eller intet - varsel trak sig ud af arbejdet. I foråret 1978 ønskede ingen at opstille eller genopstille til bestyrelsen, så dengang kunne ingen bestyrelse vælges.



Så er der generalforsamling og bestyrelsen klarer for sig. Fra venstre er det Niels Schriøer, Sv. Aa. Christensen, Benny Larsen, advokaten, Bjarne Brogaard og Jens Dambo

Det satte naturligvis generalforsamlingens dirigent, advokat Carsten Fode i en kattepine, eftersom det følger af deklarationen for området, at der skal være en grundejerforening.

Generalforsamlingsdeltagerne drøftede meget indgående, hvad der skulle gøres ved problemet. Herunder var man inde på en tanke om at tage kontakt til kommunen for at lade den overtage grundejerforeningen. Tanken blev dog straks opgivet, og i stedet blev dannet en arbejdsgruppe, hvis medlemmer erklærede sig villige til at planlægge, hvordan grundejerforeningen skulle føres videre. Den indtil da siddende bestyrelse var oven i købet villig til at hjælpe arbejdsgruppen. Få måneder senere blev der holdt en ekstraordinær generalforsamling, hvorefter en ny og fuldgældig bestyrelse var klar til at tage fat.

VEJFOND

Lidt kantet udtrykt findes der vel to hovedsynspunkter, når det drejer sig om vejarealer, som en grundejerforening har pligt til at vedligeholde. Det ene synspunkt er, at de veje og den standard der er, har man betalt ved indflytningen, hvor man også erhvervede ret til at nedslide vejanlæggene



Generalforsamling 1989. Fra venstre Niels Schriver, Michael Nielsen, Jens Dambo, Gunnar Kristensen

over en årrække. Logikken i dette synspunkt er så, at ens efterkommere må starte forfra med at betale for de vej-anlæg, de så vil erhverve retten til at slide på.

Det andet hovedsynspunkt er, at man sparer op i fællesskab til en løbende vedligeholdelse af vejnettet. Den sidste fremgangsmåde valgte bestyrelsen i Grundejerforeningen Vængerne. I foråret 1978 præsenterede den på en generalforsamling medlemmerne for forslaget om en vejfond, hvis midler skulle fremkomme som 25 procent af de indkomne kontingenter. Ifølge forslaget måtte pengene kun bruges til vedligeholdelse af grundejerforeningens veje.

Der var så stor opbakning om forslaget, at det kunne vedtages enstemmigt, og siden har grundejerforeningen haft stor glæde af vejfonden. Allerede to år senere stod der langt over 100.000 kroner på kontoen. Størrelsen af indbetalingerne har varieret lidt i årenes løb, og under generalforsamlingen i 1989 kunne kassereren oplyse, at formuen i vejfonden var på over en million kroner. Da en renovering af vejene ville koste omkring 400.000 kroner blev det vedtaget at stille indbetalingerne til vejfonden i bero.

Samme år gennemgik ingeniør Tony Andersen fra Statens Vejlaboratorium vejnettet sammen med grundejerforeningens folk, og det råd der kom ud af det var, at begynde på renoveringen i 1990. Igen i 1993 gennemgik Statens Vejlaboratorium ved ingeniør Per Janum vejene, og bestyrelsen engagerede vejlaboratoriet til at stå for projekteringen af et nyt slidlag til vejene. Efter at tilbuddet på vedligeholdelse af foreningens veje var kommet ind, kom der påny gang i indbetalingerne til det, der nu var kommet til at hedde vedligeholdelsesafdelingen i stedet for vejfond. Men den gamle beslutning om at spare op til vedligeholdelse af vejene har vist sig at være til stor glæde for beboerne i området. For netop i år asfalteres den

sidste trediedel af de private veje. Så er vejnettet overalt i orden igen.



Bestyrelsen i arbejde: Fra venstre er det Sv. Aa Christensen, Niels Schriver, advokaten, Bjarne Brogaard. For bordenden sidder foreningens revisor, Ejgil Jensen

PLANER OM SERVICESTATION

Siden kvarteret kom på tegnebrættet, havde der været planer om, at der skulle bygges en servicestation i det grønne område mellem Jegstrupvænget og Landevejen ved Orholt Alle. Det danske olieselskab Uno-X havde sikret sig retten til at bygge stationen. Den såkaldte oliekrise og dens eftervirkninger i halvfjerdserne havde dog bremset planerne, som mange beboere heller ikke var interesserede i skulle nyde fremme. I 1978 gik en underskriftsindsamling imod planerne om en servicestation i gang. En servicestation med cafeteria, sådan som planen var, ville for det første forringe oversigtsforholdene i vejkrødset. Og udkørslen, der skulle ske til Jegstrupvænget, ville kun med besvær kunne finde sted. Endelig var man betænkelig ved at et cafeteria og Århus amts forsorgshjem Østervang skulle være naboer. Og man mente, at den daværende tankstation ved Butikscentret og servicestationen i Slet måtte være tilstrækkelige benzinindkøbsmuligheder i området. Men Århus amt

havde givet byggetilladelse. Byrådet skulle dog også spørges og her havde den konservative rådmand Olaf P. Christensen lovet, at de mange lokale indvendinger ville blive taget i betragtning. Grundejerforeningen Vængerne var ikke alene om at være modstander af den planlagte servicestation. Også Foreningernes Fællesråd i Tranbjerg ved formanden, Ole Andreasson, støttede i et brev til rådmanden modstanden mod benzin- og cafeteriaplanen.

Rådmand Olaf P. Christensens vurdering af de lokale protester faldt imidlertid ikke ud til lokal fordel, for da sagen kom til behandling i byrådsalen tiltrådte magistraten indstillingen om godkendelse af planen. Rådmændene Thorkild Simonsen og Jens Arbjerg Pedersen tog forbehold. Den konservative byrådsgruppe med en enkelt undtagelse stemte for indstillingen. Undtagelsen var Bent Dohm, der i sit indlæg sagde, at han ville stemme imod fordi flertallet af beboere ikke ønskede servicestationen.

Poul Bjerregaard fra Fremskridtspartiet sagde, at han ville stemme for indstillingen, mens Dorthe Laustsen, SF, Per Kristensen, DKP, Inger Lillelund, Det Radikale Venstre og Bernhard Nielsen, Socialdemokratiet, alle talte for at stemme imod indstillingen. Resultatet blev, at 20 var imod, 8 for og at 1 undlod at stemme. 2 byrådsmedlemmer var fraværende. Sagen var faldet, og spørgsmålet om servicestation eller ej, var altså faldet ud efter de lokale beboeres ønske.

REVY, FILM, FOREDRAG

Grundejerforeningen har i årenes løb, alene eller sammen med andre i lokalområdet, stået som arrangør af adskillige foredragsaftener og kulturelle begivenheder, hvor alle beboerne har haft adgang. Der har været møder med byggefirmaet og med kreditforeningerne og pengeinstitutterne om kunsten at

klare selvangivelsen og om finansiering af om- og tilbygninger.

Der var i begyndelsen af 1980-erne en succesfuld debataften med hele 450 deltagere i Grønløkkehallen. Deltagerne så filmen "Vi anklager", og bagefter var der debat. I panelet sad amtsrådsmedlem Inger Nielsen, byrådsmedlem Henning Poulsen, kriminalkommissær Jørgen Rosendahl Nielsen, pædagog Kurt Vadgaard, fritidshjemsleder Erik Houmann Sørensen og socialrådgiver Jens Strøm Olsen.

Fleere gange har grundejerforeningen været værter for revy- og teateraftener med de lokale skuespillere som aktører. Der har desuden været mange filmdage, både for børn og voksne. Også duketeater er flere gange indgået i repertoire.

I 1985 opførte gruppen Teatervognen Heibergs vaudeville "Nei" på det grønne område. Cirka et hundrede mennesker var mødt op til begivenheden. Og i 1988 så langt over hundrede mennesker amatørteatrets opførelse af stykket "Flammedanserinden". Året efter havde børnene mulighed for at se Tranbjerg Amatør Teaters forestilling "Dyrene i Hakkebakkeskoven", og de voksne kunne komme til revytruppens udgave af "Tophat". Senere fulgte amatørteatrets morsomme udgave af Torben Nielsen kriminalstykke "Mordet på Hoppenfelt", revyen "Så letter vi hatten", og amatørernes "Greven af Saksen" revyen "Hvor vil De ha'den?" Tranbjerg Amatør Teaters "Den Kyske Levemand" og "Pipi Langstrømpe" revyen "Hattens trylleri", og amatørernes "Svend, Knud og Valdemar" og "Charleys tante"

INTERESSEGRUPPER

Allerede grundejerforeningens første formand, Erik Nielsen, gjorde sig som nævnt til talsmand for, at strukturen i grundejerforeningens ledelse indbød til,

at der kunne dannes interessegrupper omkring de enkelte ansvarsområder, så gode ideer og initiativer blev kanaliseret det rette sted hen. Men kun lejlighedsvis er der opstået smågrupper til behandling af akutte problemer.

Cirka 10 år senere gentog formand Henning Nielsen opfordringen til, at beboerne gik ind i interessegrupper. Emner som oprettelse af et beboerhus, miljøspørgsmål og fester var aktuelle. Det lykkedes at skaffe medlemmer til et beboerhusudvalg, der arbejdede hårdt med planer om at indrette et beboerhus i Jegstrup Skovgård.

KABEL TV

Fra begyndelsen har der været en vis interesse for at få kabel tv i området. I hele Tranbjerg eksisterede en antenneforening, som dog ikke var særlig aktiv. Derfor arbejdede bestyrelsen i Vængerne selv med kabelønskerne. To store udbydere, Jysk Telefon og Stofa, viste interesse for at komme til fadet. I begyndelsen af 1980-erne var bestyrelsen inviteret til møde hos Jysk Telefon, som kort forinden mødet havde husstandsomdelt brochurer om deres kabelprodukt. Men det viste sig, at Jysk Telefon ikke kunne opnå 30 procent tilslutning. Derfor var de ikke interesserede i at gå i gang. Det fik Stofa til at komme med et tilbud, der i første omgang lød på, at de ville påtage sig opgaven uden hensyn til antallet af tilmeldte.

Dog hoppede Stofa helt fra, og Jysk Telefon begyndte gravearbejdet i efteråret 1983, i første omgang i Gl. Tranbjerg. I løbet af vinteren 1983-1984 kom turen til Vængernes område.

INGEN KUNST

Op mod grundejerforeningens 10-års fødselsdag i 1983 overvejede bestyrelsen at holde en fest for medlemmerne. Men det viste sig, at tanken var født for sent til, at det rigtigt kunne lade sig gøre. I

stedet skrev bestyrelsen til Århus kommune om, at grundejerforeningen ønskede sig et kunstværk til opstilling i området som fødselsdagsgave. Man kunne godt tænke sig en skulptur som den meget glade og farvestrålende terningesag af Karl Aage Riget, der står ud mod Marselis Boulevard ved Hans Broges Gade. Men der kom intet svar. Så bestyrelsen måtte rykke kommunen et par gange. Århus kommune havde aldrig tidligere oplevet ansøgninger om dens slags ting fra private grundejerforeninger, og kommunen så ingen mulighed for at efterkomme ønsket.

Og som det er noteret i et referat fra grundejerforeningens bestyrelsesmøde om sagen: "Med de meget knappe ressourcer, der i de kommende år afsættes til kunstudsmykning i Århus kommune, vil det være meget længe inden vi kan gøre os håb om at komme i betragtning. Måske vil der være en chance til 25 års jubilæet i 1998!"

LASTBILER

Der er vistnok ingen statistik over det. Men at dømme efter den tid bestyrelser og generalforsamlinger i Vængerne har brugt på at diskutere uhensigtsmæssige lastbilkparkeringer i området, må der have været rigtig mange lastbilfolk bosat i området gennem årene. Lige siden grundejerforeningens start har det været et problem. Utallige sider i bladet Vængerne har været skrevet om problemerne. Cirka 10 år efter starten blev diskussionen dog mere konstruktiv, idet man sammen med kommunen gik over til at diskutere, hvor der mest hensigtsmæssigt kunne anlægges reglementerede lastbilkparkeringspladser i kvarteret. Men også dette spørgsmål gav anledning til megen ping-pong parterne imellem. Positive lastbilchauffører, der havde prøvet at parkere bilerne ved Tingskoven eller omkring Butikstorvet, kunne berette om tyverier og hærværk.

Fra november 1991 blev der indført et forbud mod tilfældig parkering af lastbiler. I stedet blev der indrettet faste parkeringslommer, beregnet til disse lastbiler. Og det har i store træk løst de problemer, der har kostet foreningen så megen tid og så mange anstrengelser i årene forinden. Men som i så mange andre forhold opstod der så nye problemer. Da lastbilerne forsvandt fra Jegstrupvænget blev kørebanen så bred og dejlig, at nogle beboere mente, at de øvrige trafikanter begyndte at køre for hurtigt. Så måtte man i gang med at advare mod det.

GODT NABOSKAB

Grundejerforeningen Vængerne indledte i begyndelsen af 1980-erne et samarbejde med nabogrundejerforeningen Ejerlauget Jegstrup By. Samarbejdet har hovedsageligt drejet sig om fester og kulturelle begivenheder.

Der har i alle årene været tale om et godt naboskab de to foreninger imellem, ligesom grundejerforeningen Vængerne i årenes løb også har haft et godt samarbejde med alle byens øvrige foreninger og institutioner.



Bestyrelsen på jubilæumsdagen.

Fra venstre er det Michael Knudsen, der arrangerer festerne, Niels Jørgen Schriøer, der er formand, Gert Gammelgaard, der varetager de grønne områder, Knud Dreier, der redigerer bladet Vængerne, Lene Møller der er næstformand, Kurt Hansted, der styrer pengesagerne, og Marianne Depenau, der er foreningens sekretær

25 ÅR ER GÅET

Nu er de første 25 år af Grundejerforeningen Vængernes tilværelse så gået. Mange sager har været behandlet og mange venter på at blive behandlet.

I denne gennemgang har vi valgt at gå let henover de helt elementære grundejerforeningsproblemer som for eksempel husdyrhold i et område giver. Sneydning eller mangel på samme, og prisen for den. Og vedligeholdelse af de grønne områder eller mangel på samme, og prisen herfor, er andre eksempler på områder, som Grundejerforeningen Vængernes skiftende bestyrelser har måttet kæmpe med gennem alle årene. Og denne kamp vil med sikkerhed fortsætte.

En lang række mennesker med initiativ og virkelyst har stået i spidsen for foreningen, der tæller blandt landets største. På jubilæumsdagen er der grund til at sige den store skare af bestyrelsesmedlemmer gennem årene tak for indsatsen. Og til grundejerforeningens mange medlemmer og beboere: Tillykke med dagen, og held og lykke i årene fremover

FORENINGENS FORMÆND

<i>Erik Nielsen</i>	<i>20.09.1973 - 29.04.1974</i>
<i>Ib Thorbjørn Toftkjær</i>	<i>29.04.1974 - 28.04.1975</i>
<i>Bjarne Brogaard</i>	<i>28.04.1975 - 24.04.1976</i>
<i>Ulla Kristensen</i>	<i>24.04.1976 - 27.04.1977</i>
<i>Bjarne Brogaard</i>	<i>27.04.1977 - 12.04.1978</i>
<i>Børge Bang Nielsen</i>	<i>13.06.1978 - 05.03.1980</i>
<i>Ole Almstrup</i>	<i>05.03.1980 - 25.03.1981</i>
<i>Børge Bang Nielsen</i>	<i>25.03.1981 - 24.03.1982</i>
<i>Henning Nielsen</i>	<i>24.03.1982 - 20.03.1984</i>
<i>Bjarne Brogaard</i>	<i>20.03.1984 - 24.03.1988</i>
<i>Niels Jørgen Schriver</i>	<i>24.03.1988 - 25.03.1996</i>
<i>Harry L. Andersen</i>	<i>25.03.1996 - 15.06.1998</i>
<i>Niels Jørgen Schriver</i>	<i>5.06.1998 -</i>

ØVRIGE BESTYRELSESMEDLEMMER

Michael Andersen
Hans Baden
Anette Brown
Bente Christensen
Gunnar Christensen
Ole Dalsgaard
Marianne Depenau
Peter Engedal
Ole Fryland
Gitte Hansen
Aage Hee
Niels Jensen
Mogens Jespersen
Svend Aage Jørgensen
Michael Knudsen
Ulla Kristensen
Harald Kvist
Hanne Lang
Gunver Laursen
Lene Christina Møller
Henning Nielsen
Jytte Bang Nielsen
Michael Nielsen
Per Stanley Nielsen
Carl Olsen
Bent Pedersen
Villy Pedersen
Jørgen Ribelund
Ib Rudbjerg
Niels Schriver
John Sindberg
Ove Sørensen
Erling Wad-Sørensen

Niels Andersen
Erling Brockshoff
Ole Bundgaard
Chresten Christensen
Svend Aage Christensen
Jens Dambro
Knud Dreier
Ole Frederiksen
Gert Gammelgaard
Kurt Hansted
Frede Iversen
Per Jensen
Klaus Johansen
Eric Karlsen
Gunnar Kristensen
Bjørn Kristiansen
Peter Kaas
Benny Larsen
Svend Erik Müller
Børge Bang Nielsen
Holger Langdal Nielsen
Kaj Nielsen
Per O. Nielsen
Søren Nielsen
Svend Paludan
Keld Pedersen
Jan Mølgaard Rasmussen
Else Riis
Mogens Rose
Lars Serena
Jan Stilling
Jens Thomsen
Uffe Wagtmann

Dette skrift er udgivet af Grundejerforeningen "VÆNGERNE" i anledningen af 25 års jubilæet den 20. september 1998

Redaktion: Knud Dreier
Tryk: Schyberg Tryk & Reklame



Tillykke
Grundejerforeningen
”VÆNGERNE”

Vi ser frem til
et fortsat godt
samarbejde
i de kommende år

